

Posudek diplomové práce JAROSLAVA BUREŠE

Neologismen in der heutigen Lexikologie und Lexikographie

Praha 2007, 92 stran

Diplomová práce Jaroslavy Bureše se zabývá hlavními aspekty neologické lexiky z pozice moderní, především německé lexikologie a lexikografie. Je přehledně členěná do sedmi kapitol. Autor se opírá o rozsáhlou sekundární literaturu, slovníky a příručky v tištěné i elektronické podobě. Závěr práce tvoří německé, české a krátké anglické shrnutí.

Na začátku práce autor vymezuje pojem neologizmu vůči okazionalizmu. Chápe jej jako inovace v oblasti slovní zásoby, které kromě časového příznaku, který mají společný s okazionalizmem, se stávají platnou součástí lexikálního systému jazyka, jsou uzualizovány a lexikalizovány. Další část práce je věnována vzniku neologizmů a důvody k jejich tvorbě. Autor popisuje základní pojmenovací postupy - tvoření nových slov, idiomatizaci, výpůjčky a posun významu u již uzualizované slovní zásoby. Většina z nové slovní zásoby vzniká podle autora práce skládáním a odvozováním. Vedle toho hraje důležitou roli také tvoření slov zkratkových a tvoření víceslovných pojmenování.

Důležitým kritériem pro akceptabilitu neologizmů je spatřována v jejich postavení v textu. Text je považován za tu veličinu, která ovlivňuje jejich motivaci a interpretaci. Má také konstitutivní roli při jejich tvorbě a použití. Pro identifikaci neologizmu je důležitá také četnost a doba výskytu a distribuce nových výrazů v různých druzích textu spisovného jazyky.

V předposlední kapitole se autor zabývá možnostmi, které nabízí výpočetní technika. Pracuje s elektronickým slovníkem ELEXIKO a na názorných příkladech demonstruje výhody takových postupů. V této souvislosti by bylo zajímavé sledovat, jak se řeší u neologizmů takové problémy jako je např. identifikace adverbialního použití adjektiv v konkurenci s jejich použitím ve funkci modálních slov. Zde

se názorně ukazuje nepostradatelná role lexikografa, který podle autora i přes obrovskou pomoc korpusové lingvistiky zůstává tou nejvyšší instancí, která rozhoduje o zahrnutí nové slovní zásoby do slovníku.

Poslední kapitola se věnuje problematice neologizmů a jejich roli ve slovnících spisovného jazyka. Teprve v roce 2004 se objevuje první slovník neologizmů, jehož elektronická forma ELEXIKO je k dispozici na internetu.

Na problematice neologizmů by bylo také zajímavé sledovat následující vztahy - formativ a sémantická struktura, lexikalizace a syntaktifikace, syntaktická a sémantická valence vs. sémantická struktura například u neologizmu "simsen". Tím spíše, že valence hraje velmi důležitou roli jak v tištěných, tak i elektronických slovnících.

Předložená práce splňuje všechny předpoklady na diplomovou práci kladené. Je psána velmi dobrou němčinou. Ojedinelé nepřesnosti jsem opravil v textu. Autor prokázal, že se v problematice velmi dobře orientuje. Práci proto doporučuji k obhajobě.

V Praze 20.9.2007

PhDr. Jiří Doležal

